

אמר שמואל: **ישא אדם דומה, אשה שהכל כז-א**
מדברים על ניאופיה, ואל ישא בת דומה.

לפי שזו, הדומה, באה מטיפה כשרה. ואילו
זו, בתה, באה מטפה פסולה שמא נולדה
מגוי או ממזור.⁽⁵³⁾

ורבי יוחנן אמר: **ישא אדם בת דומה, ואל**
ישא דומה.

לפי שזו, הבת, עומדת בחזקת כשרות, שאין
עליה כל חשש שמא תזנה תחת בעלה
ותיאסר עליו, וגם אין לחשוש שמא נולדה
מביאת פסול, כדמפרש לקמן שרוב בעילות
של אשה הם מהבעל, ומן הסתם נולדה
מביאת אמה לאביה.

ואילו זו, הדומה, אינה עומדת בחזקת
כשרות, אלא היא עלולה לזנות תחתיו מבלי
ידיעתו, והוא יבוא עליה אח"כ באיסור.⁽⁵⁴⁾

מיתיבי מהא דתניא: **נושא אדם דומה!**
וקשיא לרבי יוחנן?

ומתריצין: **אמר רבא: ותסברא**, וכי סבור
אתה כי **נושא** הוא **לבתחלה** אשה דומה?
והלא ודאי שלכתחלה אין ראוי לעשות כן,
שמה תקלקל אותו.

אמר ליה אבוי לרבא: דבר זה, **פריצותא**
בעלמא היא, ו**פריצותא מי אסר רחמנא**?
וכי נאסרת אשה על בעלה ע"י מעשה
פריצות? וכיון שאינה נאסרת, פשיטא שאינו
נחשב קינוי?

אלא אמר אבוי: פרט לשקינא לה כנשיקה,
נשיקת השמש באותו מקום.

ומקשינן: **הניחא למאן דאמר העראה**
האמורה בתורה [דכתיב "את מקורה הערה"]
שדינה הוא כגמר ביאה לגבי עריות, זו
הכנסת עטרה, אבל נשיקה ולא כלום היא,
היינו דאתי קרא **למעוטי נשיקה**, ללמדנו
שנשיקה אינה העראה.

אלא למאן דאמר העראה זו נשיקה, מאי
איכא למימר? והרי כיון שהיא כגמר ביאה
לכל דבר, למה לא יחשב כקינוי?⁽⁵²⁾

ומסקינן: **לעולם** "פרט לדבר אחר" היינו
לשקינא לה דרך אברים. ומהו דתימא
בקפידא דבעל תליא רחמנא, כדכתיב "וקנא
את אשתו", ובעל הא קא קפיד, שהרי קינא
לה על כך, וייחשב כקינוי.

קא משמע לן קרא למעט מקינוי.

הרא"ש.
והוסיף במל"מ דלפי"ז אם אמר לה אל

53. כך כתב רש"י, וקשה דהא מיירי שאמה
נשואה דלקמן אמר שרוב בעילות אחר הבעל
וא"כ גם מביאת כשר היא ממזרת. קרן אורה.

54. וטעמיה דשמואל, דהדומה יש לה חזקת
כשרות ואלו בתה אין לה חזקת כשרות דשמה
נולדה בפסול. קרן אורה.

תסתרי עם פלוני שמא יאנסך, אינו קינוי, כיון
דלא קינא לה בדבר האוסרה. מל"מ הל' סוטה
ספ"ג.

52. תוספות הקשו, אדרבה, איפכא מסתברא,
דלמאן דאמר העראה זו נשיקה וחשיבה ביאה
לגבי שאר עריות, איצטריך קרא למעט מקינוי.
אבל למאן דאמר דהעראה זו הכנסת עטרה,

אימתי הוא, ולא מנטר לה, אינו יכול לשמור עליה שלא תזנה באותו יום ותתעבר בזנות. (56)

כי תיבעי לך אליבא דמאן דאמר אין אשה מתעברת אלא סמוך לטבילתה, באותו יום או למחר, מאי?

האם אמרינן כיון דידע בה בעלה את יום טבילתה, נטורי מנטר לה שלא תזנה אז, או דלמא כיון דפרוצה היא ביותר, לא. שהיא נעלמת ממנו פתאום, ואינו יכול לשמור עליה אפילו באותו זמן?

ומסקינן: תיקו!

שנינו במשנה: ואלו שבית דין מקנין להן.

תנו רבנן: נאמר בפרשת סוטה "איש איש כי תשטה אשתו". ודי היה שיכתוב "איש" פעם אחת.

מה תלמוד לומר "איש איש"? —

לרבות אשת חרש, ואשת שומה, ואשת שעמום שלקה בתמהון לב, ושהלך בעלה למדינת הים, ושהיה חבוש בבית האסורין, שבית דין מקנין להן, מזהירין את האשה אם רואים שנוהגת בפריצות שלא תסתתר עם אנשים אחרים, כדי לפוסלן מכתובתן אם יסתרו. (57)

אלא על כרחך, אתה צריך להגיה את הברייתא הזאת ולגרוס "אם נשא דומה", שמותר בדיעבד לקיימה, ואם כן יש לומר שיש עוד טעות בדברי התנא, ותני נמי "בת דומה". (55)

וגם המחלוקת של שמואל ורבי יוחנן אינה לענין לכתחילה, אלא כאשר אדם אינו מוצא אשה אחרת לישא מלבד שתי אלו, איזו מהן עדיפה.

והלכתא: ישא אדם בת דומה, ואל ישא דומה.

דתני רב תחליפא בר מערבא קמיה דרב אבהו: אשה מזנה, בניה כשרין, משום שרוב בעילות של אשה אחר הבעל, והרי הבת היא "דומה" כשרה מצד יחוסה, ואם כן היא עדיפה, שלעולם היא בחזקת מותרת לבעלה, מאשר דומה עצמה, שעלולה לזנות תחתיו ולהיאסר עליו.

בעי רב עמרם: היתה פרוצה ביותר באופן שיש לחשוש על רוב בעילותיה שהם מאנשים אחרים, מהו? האם גם אז בניה כשרים?

ומפרשינן האיבעיא: אליבא דמאן דאמר אין אשה מתעברת אלא סמוך לוסתה, יום לפני הופעת המחזור, לא תיבעי לך שבניה אינם כשרים, דלא ידע בה, שהרי בעלה אינו יודע

56. וכגון שאין לה וסת קבוע. והגמרא היתה יכולה לומר שהאיבעיא בכגון שיש לה וסת קבוע, שיודע הבעל אימתי הוא, אלא מילתא דפסיקא נקט למאן דאמר מתעברת סמוך לטבילתה, שאז בכל אופן יודע. תוד"ה אליבא. 57. עיקר קרא לא אתא אלא לאוסרה על הבעל

55. קשה דאם מיירי בדיעבד אין צריך עוד להגיה, דאפילו דומה מותרת בדיעבד אפילו לרבי יוחנן כמבואר בתוספות. רש"ש. ובחזו"א כתב דהתוספות מודו דצריך להוציאה, אך אין זה מדינא אלא מחמת ריחוק. חזו"א אהע"ז סי' ז' סק"ח.

והוינן בה: למאי הלכתא? לאיזה דינים הוקשו זה לזה?

ומתריצין: אמר רב ששת: כשם שאם הוא סומא, לא היה משקה אותה, דכתיב "ונעלם מעיני אישה", ומשמע שהוא רואה בעיניו, כך היא, אם היתה סומא, לא היתה שותה.

רב אשי אמר: לכך בא ההיקש, כשם שהיגרת צולעת, וגיודמת שאין לה ידים, לא היתה שותה, משום דכתיב "והעמיד הכהן כז-ב את האשה לפני ה', ונתן על כפיה", ומשמע שיכולה לעמוד, ושיש לה ידים, כך הוא, בעלה, אם היה חיגר, או גידם, לא היה משקה.

[האמוראים אינם חולקים, אלא זה מפרש במה הוקשה האשה לאיש, וזה מפרש במה הוקש האיש לאשה. רש"י].

מר בר רב אשי אמר: גם לכך הוקש, כשם שאילמת לא היתה שותה, משום דכתיב "ואמרה האשה אמן ואמן",⁽⁵⁹⁾ כך הוא, אם היה אילם, לא היה משקה.

יכול שהקינוי הזה יועיל אף להשקותן?

תלמוד לומר לגבי השקאה "והביא האיש את אשתו". ומשמע שדוקא בעלה יכול להשקותה.⁽⁵⁸⁾

רבי יוסי אומר: הקינוי של הבית דין מועיל אף להשקותה.

ולא שהם עצמם משקין אותה, אלא, ולכשיצא בעלה מבית האסורין, ישקנה.

ומבארין: כמאי קמפלגי רבנן ורבי יוסי?

רבנן סברי: בעינן "וקנא" — "והביא". שרק כאשר קינא לה הוא, יכול להשקותה.

רבי יוסי סבר: לא בעינן "וקינא והביא", אלא בעלה יכול להשקותה אף על סמך הקינוי של בית הדין.

תנו רבנן: נאמר בסוף פרשת סוטה "זאת תורת הקנאות, אשר תשטה אשה תחת אישה". והמקרא הזה מיותר, והוא בא להקיש איש לאשה, ואשה לאיש.

הדרן עלך פרק ארוסה

59. כתבו תוספות בד"ה דכתיב, דאפילו למאן דאמר דלא בעינן קרא כדכתיב, מכל מקום אילמת אינה שותה, משום שאינה יכולה לקבל על עצמה את השבועה.

וכתב המנ"ח, דלכאורה הרי יכולה לקבל על עצמה בכתב. ואף אם נאמר דאילמת הוי "אינה ראויה לבילה", אך באשה שאינה אילמת אפשר דיכולה לקבל השבועה בכתב. מ' שס"ה אות כ"ד.

והבועל בקינוי זה אבל לפוסלה מכתובתה לא צריך קרא דכתובה אינה דאורייתא, ואפילו למאן דאמר כתובת אשה דאורייתא אינו ממש דאורייתא אלא יש לה סמך מן התורה, והתנא נקט לשון זה להשמיענו אגב אורחא דעוברת על דת צריכה התראה כדלעיל כו א. תוד"ה איש.

58. ואף דגם לגבי קינוי נאמר וקינא את אשתו מכל מקום הא איתרבי מאיש איש. רש"י.